

Przestępczość narkotykowa w Polsce – wybrane aspekty

Przestępczość narkotykowa, na którą składa się produkcja, handel i przemysł narkotyków, jest szczególnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa państwa. Stanowi ona ogromne wyzwanie dla służb odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa. Zwalczeniem analizowanego zjawiska zajmują się przede wszystkim: Policja, ABW, Straż Graniczna i Służba Celna.

Współcześnie przestępczość narkotykowa stanowi „klasyczny” obszar funkcjonowania polskich zorganizowanych grup przestępczych³, ponadto jest jednym z podstawowych źródeł, z którego czerpią one zyski⁴. J. Serdakowski trafnie wskazuje, iż walka z tym zjawiskiem jest bardzo utrudniona z uwagi na to, że działania mieszczące się w pojęciu przestępczości narkotykowej charakteryzuje międzynarodowy charakter, jak też ścisły podział na etapy realizacji⁵. E.W. Pływaczewski podkreśla, że cały biznes narkotykowy ma międzynarodowy wymiar i odznacza się bardzo wysoką profesjonalizacją. Odpowiadają za to przede wszystkim fundusze, jakimi dysponują gangi narkotykowe. Mogą sobie one pozwolić na najlepsze wyposażenie, oferowanie celnikom bardzo wysokich łapówek oraz sprawowanie kontroli nad działalnością organów ścigania⁶. Wszystkie przestępstwa narkotykowe polegają na współdziałaniu, konspiracji, korupcji różnych służb i międzynarodowych kontaktach⁷.

Współczesny polski rynek narkotykowy charakteryzuje się takimi samymi atrybutami, jak zachodnioeuropejskie rynki narkotykowe. Zauważa się, iż sposoby i tendencje panujące w zachodnim narkobiznesie szybko są implikowane i przenoszone

1 Uniwersytet w Białymstoku.

2 Uniwersytet w Białymstoku.

3 J. Serdakowski, *Zorganizowana przestępczość narkotykowa w Polsce*, [w:] W. Pływaczewski, J. Świerczewski (red.), *Policja polska wobec przestępczości zorganizowanej*, Szczytno 1997, s. 225.

4 K. Laskowska, *Obszary działalności zorganizowanych struktur przestępczych w Polsce*, [w:] E.W. Pływaczewski (red.), *Przestępczość zorganizowana*, Warszawa 2011, s. 110.

5 J. Serdakowski, op. cit., s. 225.

6 E.W. Pływaczewski, *Przestępczość zorganizowana i wybrane problemy jej przeciwdziałania w Polsce*, [w:] W. Pływaczewski, J. Świerczewski (red.), op. cit., s. 32.

7 K. Laskowska, *Obszary...*, op. cit., s. 119.

na nasz obszar. Gangi narkotykowe stale przystosowują swoją przestępczą aktywność do panujących trendów i kształtują popyt na środki odurzające⁸.

Europejski Raport Narkotykowy stanowi niezastąpione źródło informacji przy podejmowaniu prób analizy wskaźników populacji Polaków sięgającej w danym roku po konkretny specyfik.

Tabela 1. Częstotliwość sięgania po narkotyki przez Polaków w 2013 roku

	Przynajmniej jednokrotne użycie, dorośli (wiek: 15-64 lata)	W ciągu ostatnich 12 miesięcy, młode osoby dorosłe (wiek: 15-34 lata)	Przynajmniej jednokrotne użycie, uczniowie (wiek: 15-16 lat)
Konopie indyjskie	17,3%	17,1%	23%
Amfetamina	4,2%	1,3%	4%
Ecstasy	3,4%	3,1%	2%
Kokaina	1,3%	1,3%	3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Europejskiego raportu narkotykowego z 2013 r., dostępny pod adresem: http://www.emcdda.europa.eu/attachements.cfm/att_213154_PL_TDAT13001PLN2_rev.pdf

Na podstawie powyższych danych zaobserwowano, iż najczęściej używanym środkiem odurzającym są konopie indyjskie i tym samym zajmujemy 12. pozycję⁹ wśród badanych europejskich państw. Na kolejnym miejscu znalazła się amfetamina. Niepokojącym faktem jest to, że pod względem częstotliwości sięgania po amfetaminę plasujemy się w europejskiej czołówce, zajmując 5. lokatę¹⁰. Następnie wyróżnić można ecstasy, gdzie podobnie jak w przypadku amfetaminy przodujemy w statystykach (6. miejsce¹¹). Najmniej popularne jest zażywanie przez nasze społeczeństwo kokainy, o czym świadczy 19. miejsce¹² na liście ankietowanych państw.

Bardzo groźnym zjawiskiem jest to, że młodzież już w wieku 15-16 lat sięga po narkotyki. Powyższe dane wskazują, że prawie jedna czwarta młodych ludzi przynajmniej raz zażyła konopi indyjskich. Świadczy to o istnieniu ogromnego społecznego problemu i tym samym powszechnego niebezpieczeństwa dla rozwoju młodego pokolenia. Należy pochylić się także nad problematyką zażywania przez nastolatków narkotyków twardych, tj.: amfetaminy, ecstasy, kokainy. Mimo iż z tabeli odczytać można pozornie niewielkie wartości odnoszące się do ilości zażywania tych środków przez młodych konsumentów, należy podkreślić, że każda ilość

8 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2009 r., dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (28.05.2014).

9 Europejski Raport Narkotykowy z 2013 r., s. 71, dostępny na stronie internetowej: http://www.emcdda.europa.eu/attachements.cfm/att_213154_PL_TDAT13001PLN2_rev.pdf (28.05.2014).

10 Ibidem, s. 69.

11 Ibidem, s. 70.

12 Ibidem, s. 68.

narkotyków stanowi zagrożenie dla zdrowia, zarówno psychicznego, jak i fizycznego, oraz życia człowieka, tym bardziej młodego.

Produkcja narkotyku jest pierwszym etapem rozpoczynającym ciąg zachowań przestępczych składających się na przestępczość narkotykową. Początkowo w Polsce produkowany był przede wszystkim kompot (inaczej „gdańska heroina”). Jego wytwarzanie nie miało zorganizowanego charakteru, a produkcją specyfiku, na własny użytek, w tym czasie, trudnili się sami narkomani¹³. W drugiej połowie lat 90. XX wieku zainteresowanie tym narkotykiem znacznie spadło, co spowodowane było dostępnością na nielegalnym rynku narkotykowym innych środków¹⁴.

Jeżeli chodzi o wytwarzanie narkotyków roślinnego pochodzenia, to w Polsce mamy do czynienia z nielegalną uprawą konopi indyjskich. Gangi trudniące się wyżej wspomnianym procederem, wykorzystują bardzo nowoczesne technologie, czego skutkiem jest występowanie w składzie narkotyku dużej ilości THC¹⁵.

Polscy przestępcy zajmują wysoką pozycję w gronie producentów narkotyków z grupy *cannabis*, czyli wytwarzanych z konopi innych niż włókniste¹⁶. Można wyróżnić dwa rodzaje plantacji. Pierwsze, występujące znacznie częściej, określane są mianem „indoor” i prowadzone są w zamkniętych pomieszczeniach przy użyciu lamp sodowych, systemów wentylacji i nawozów¹⁷. Umożliwiają one osiągnięcie nawet 8-9 cykli wegetacji¹⁸. Drugi rodzaj nazywany „outdoor” polega na organizowaniu plantacji pod gołym niebem¹⁹ i występuje znacznie rzadziej, dlatego że ich prowadzenie jest bardziej ryzykowne²⁰ i nieco utrudnione w naszych warunkach klimatycznych²¹.

Z danych zawartych w Raporcie o stanie bezpieczeństwa w Polsce wynika, że w 2013 roku Policja wykryła 1246 plantacji konopi indyjskich, dla porównania w 2012 roku zlikwidowano ich 1314. Ponadto w ubiegłym roku 13 plantacji zostało ujawnionych przez Straż Graniczną i 1 przez ABW²². Jak wynika z najnowszego

13 J. Serdakowski, op. cit., s. 225.

14 K. Laskowska, *Obszary...*, op. cit., s. 111.

15 A. Rapacki, *Przestępczość w Polsce po wstąpieniu do Unii Europejskiej (stan rzeczywisty, prognozy, kierunki, przeciwdziałania)*, [w:] E.W. Pływaczewski (red.), *Przestępczość zorganizowana. Świadek koronny. Terroryzm. W ujęciu praktycznym*, Kraków 2005, s. 548.

16 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2013 r., s. 144, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

17 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2011 r., s. 141, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

18 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2013 r., s. 144, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

19 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2012 r., s. 151, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

20 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2013 r., s. 144, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

21 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2012 r., s. 151, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

22 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2013 r., s. 151, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

Raportu o stanie bezpieczeństwa w Polsce, coraz częściej nagłaśniane są przypadki prowadzenia domowych plantacji marihuany²³. Warto także podkreślić, iż w ostatnim czasie zauważono na naszym obszarze nasilającą się działalność azjatyckich zorganizowanych ugrupowań przestępczych, zajmujących się zakładaniem bardzo profesjonalnych plantacji i uprawą konopi indyjskich²⁴.

Za J. Serdakowskim należy podkreślić, że polskie gangi narkotykowe specjalizują się w produkcji narkotyków syntetycznych, wśród których na pierwszym miejscu plasuje się amfetamina²⁵. Nasz kraj, analogicznie do tendencji z lat ubiegłych, produkuje wśród największych producentów tego narkotyku, obok Holandii i Belgii²⁶. Porównując poprzednie statystyki w tej dziedzinie, nasza pozycja i tak nieco się osłabiła, w połowie lat 90. niektórzy eksperci umiejscawiali nas zaraz po Holandii²⁷, a inni przypisywali nam nawet dominującą pozycję w tym procederze²⁸. Eksperci Bundeskriminalamt (BKA) wskazywali, że w omawianym okresie w naszym kraju istniało ok. 500 nielegalnych laboratoriów, w których wytwarzano ów produkt²⁹. Słusznie E.W. Pływaczewski określił polską amfetaminę mianem „bezkonkurencyjnej”, dlatego że charakteryzuje się bardzo wysoką jakością, a jej cena przy tym nie jest wygórowana³⁰. Czystość rodzimego specyfiku dochodziła nawet do granicy 99-100%³¹. Najczęściej osiągnięta czystość wynosi 84%, a średnia z roku 2005 oscylowała w granicach 53%³².

Do produkcji omawianego środka służą przede wszystkim dwa rodzaje metod, wyróżniane z uwagi na stosowany półprodukt. Pierwszy rodzaj oparty jest na używaniu benzylo-metylo-ketonu (BMK), w tym miejscu wyróżnić można metodę Leuckarta i metodę redukcyjnego aminowania. Półprodukty można zdobyć w wyniku przekształcania powszechnie dostępnych chemikaliów, produkcji własnej i przemysłu³³. Jeżeli chodzi o podstawowy półprodukt, czyli BMK, to przemycany jest on, według najnowszych danych, przede wszystkim ze Wschodu. Tylko część przemycanego prekursora pozostaje w kraju, pozostała część przetransportowywana jest dalej na Zachód. Od 2008 roku odnotowuje się odchodzenie od stosowania BMK, o czym świadczy znaczny spadek zabezpieczanej substancji w przemyśle do naszego kra-

23 Ibidem, s. 142.

24 Ibidem.

25 J. Serdakowski, op. cit., s. 226.

26 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2013 r., s. 143, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

27 J. Serdakowski, op. cit., s. 227.

28 E.W. Pływaczewski, op. cit., s. 30.

29 Ibidem, s. 31.

30 Ibidem.

31 Z. Bielecki, *Zwalczanie przestępczości narkotykowej w regionie państw Basenu Morza Bałtyckiego*, „Policja” 2004, nr 1-2, s. 92.

32 J. Serdakowski, op. cit., s. 226.

33 D. Potakowski, *Nielegalne laboratoria amfetaminy. Raport z badań*, „Przegląd Policjny” 2004, nr 1-2, s. 116; oraz D. Dudek, M. Karnaś, *Chemikalia i ich rola w nielegalnej produkcji narkotyków*, „Serwis Informacyjny Narkomania” 2003, nr 4, s. 34.

ju oraz mniejsze ilości zabezpieczane w wykrywanych, nielegalnych miejscach produkcji. Utrudniony dostęp do wskazanego prekursora oraz odejście od jego wytwarzania przez rosyjskie ugrupowania przestępcze³⁴ spowodowało rodzimych przestępców do poszukiwania legalnych zamienników³⁵.

Drugi rodzaj metody produkcji oparty jest na stosowaniu nitroetanu i benzaldehydu, określaną jest on mianem metody nitrosterynowej³⁶. Warto także wspomnieć o tym, że zgodnie z tendencją z lat ubiegłych proces wytwarzania narkotyków syntetycznych kończy się przede wszystkim tabletkowaniem produktu³⁷.

Należy nadmienić, iż coraz popularniejszym problemem jest wytwarzanie metamfetaminy z powszechnie dostępnych leków na kaszel i katar³⁸. Legalnie pozyskane środki, dostępne w aptekach bez recepty, służą do wytwarzania pseudoefedryny, która w dalszej kolejności wykorzystywana jest do produkowania metamfetaminy³⁹.

Produkcja amfetaminy odbywa się w specjalnie przygotowanych do tego procedur laboratoriach⁴⁰, które są bardzo dobrze wyposażone w różnego rodzaju sprzęty⁴¹. Przestępcy często zmieniają miejsca produkcji w celu lepszej konspiracji przedsięwzięcia, a jej rozmiary uzależniają od zapotrzebowań rynku, nie tylko polskiego, ale także międzynarodowego⁴². Ponadto gangi narkotykowe tworzą całe sieci laboratoriów⁴³. Warto zaznaczyć, iż w 2013 roku Policja zlikwidowała 16 laboratoriów służących do wytwarzania narkotyków syntetycznych i prekursorów, a Straż Graniczna – zaledwie 1⁴⁴.

Wydawać by się mogło, iż do prawidłowego przebiegu całego nielegalnego przedsięwzięcia potrzebne są osoby, które posiadają wiedzę w dziedzinie chemii. W ostatnim czasie zauważono jednak, iż produkcja przestała być domeną osób wyspecjalizowanych w tym zakresie, nierzadko stała się ona udziałem osób, które umiejętności nabyły np. za pośrednictwem Internetu⁴⁵.

Szczególnym punktem działalności przedstawicieli narkotykowego półświatka jest nielegalny handel specyfikami. Już w latach 90. XX wieku zaopatrzenie polskiego rynku, w różnego rodzaju specyfiki, nie różniło się niczym od zaopatrzenia ryn-

34 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2009 r., s. 86, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

35 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2011 r., s. 141, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

36 D. Potakowski, op. cit., s. 116; D. Dudek, M. Karnaś, op. cit., s. 34.

37 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2013 r., dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

38 Ibidem, s. 144.

39 Ibidem, s. 142.

40 W. Krawczyk, D. Dudek, *Narkotyki z laboratorium*, „Serwis Informacyjny Narkomania” 2006, nr 1, s. 28-30.

41 K. Laskowska, *Obszary...*, op. cit., s. 112.

42 W. Mądrzejowski, *Przestępczość zorganizowana. System zwalczania*, Warszawa 2008, s. 76.

43 J. Serdakowski, op. cit., s. 227.

44 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2013 r., s. 151, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

45 K. Laskowska, *Obszary...*, op. cit., s. 112.

ków zachodnioeuropejskich i USA, a nasi handlarze dysponowali bardzo szeroką ofertą środków skierowaną do potencjalnych nabywców⁴⁶. Współcześnie na nielegalnym polskim rynku można zaopatrzyć się przede wszystkim w: marihuanę, haszysz, ecstasy, amfetaminę, kokainę i heroinę. Przedmiotem bezprawnego obrotu są również sterydy, leki nasenne i uspokajające. Podkreślenia wymaga fakt, iż aktualnie najczęściej handluje się marihuaną, ecstasy i amfetaminą⁴⁷.

Handlarze sprzedają omawiane specyfiki głównie w powszechnie uczęszczanych miejscach: klubach, kawiarniach, okolicach szkół, uczelni wyższych oraz miejscach, w których tętni życie nocne⁴⁸. Narkotyki można zatem nabyć prawie wszędzie⁴⁹.

Cena narkotyku uwarunkowana jest przede wszystkim jego czystością⁵⁰, ale także porą dnia, porą roku, pochodzeniem narkotyku i oczywiście wysokością nakładów poniesionych przez samego handlarza⁵¹. Należy zaznaczyć, że cały narkobiznes oparty jest na prawach rządzących powszechnym obrotem gospodarczym, tj. na prawie popytu i podaży⁵². Tytułem przykładu wskazać można, że w 2013 roku cena za 1 kg kokainy w hurcie oscylowała w całej Europie w granicach 40-50 tys. euro⁵³. Z nieco starszych danych wynika, że w 2006 roku za gram amfetaminy trzeba było zapłacić ok. 40 zł, a marihuany 30 zł⁵⁴.

Ponadto podkreślenia wymaga fakt, że w Raporcie o stanie bezpieczeństwa państwa z 2013 roku po raz kolejny potwierdzono udział środowisk kibicowskich w rozprowadzaniu środków odurzających, głównie amfetaminy i ecstasy⁵⁵. Dla potwierdzenia podanej informacji można wskazać, iż w ostatnim czasie funkcjonariusze CBŚP zlikwidowali gang narkotykowy złożony z krakowskich pseudokibiców, zajmujący się produkcją i wprowadzaniem do obrotu na terenie naszego kraju środków odurzających, psychotropowych i dopalaczy. Do tej pory zatrzymano w tej sprawie 41 osób, ale warto zaznaczyć, że Policja nie wyklucza kolejnych zatrzymań⁵⁶.

W tym miejscu należy odnieść się także do problematyki dopalaczy, czyli najprościej rzecz ujmując, zamienników narkotyków. Jest to problem stosunkowo

46 K. Laskowska, *Nielegalny handel narkotykami w Polsce*, Białystok 1999, s. 47.

47 K. Laskowska, *Obszary...*, op. cit., s. 115.

48 J. Serdakowski, op. cit., s. 230.

49 M. Cabalski, *Przestępczość narkotykowa w Polsce*, [w:] M. Jędrzejko (red.), *Narkomania spojrzenie wielowymiarowe*, Pułtusk – Warszawa 2009, s. 179.

50 Ibidem, s. 230.

51 K. Laskowska, *Nielegalny handel...*, op. cit., s. 50.

52 Ibidem, s. 59.

53 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2013 r., s. 144, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

54 W. Mądrzejowski, op. cit., s. 77.

55 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2013 r., s. 144, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

56 Kolejne uderzenie w narkobiznes, informacja zamieszczona w dn. 21.10.2014 r. na oficjalnej stronie CBŚP, dostępna pod adresem: <http://cbasp.policja.pl/cbs/aktualnosci/104832,Kolejne-uderzenie-w-narkobiznes.html> (28.10.2014).

nowy, który nasilił się w okresie ostatnich kilku lat. Współcześnie dosyć łatwo jest nabyć „nowe substancje psychoaktywne”, np. za pośrednictwem Internetu. Sprzedażą tych środków trudnią się też sklepy stacjonarne, a do najczęstszych miejsc zajmujących się handlem tymi specyfikami należą: sklepy wielobranżowe, z akcesoriami dla dorosłych, ze śmiesznymi przedmiotami oraz kwaciarnie. Ciekawostką stanowi fakt, iż często oferowane są w sprzedaży jako: nawóz do kwiatów, kadzidła, śmieszne tabletki oraz aromaty do filtrów do odkurzaczy. W porównaniu do lat ubiegłych zauważyć można wzrost ilości wykrytych producentów i dystrybutorów dopalaczy, ale także przypadków zatrucia substancjami psychoaktywnymi⁵⁷.

Zamykając problematykę handlu narkotykami, warto podać oficjalne dane obrazujące rozmiar tego zjawiska wśród osób nieletnich. W 2010 roku stwierdzono 18 449 przestępstw handlu narkotykami, w 2011 roku – 18 410, w 2012 roku – 18 706, a w 2013 roku – 13 656⁵⁸.

Przemysł narkotyków w Polsce ma stosunkowo krótką historię. Niewątpliwie jest to spowodowane późnym upadkiem komunizmu, który przyczynił się do nagłych transformacji politycznych i gospodarczych. Przestępcy zaczęli postrzegać Polskę jako terytorium mogące stanowić dogodny szlak przemytu narkotyków, co jest uwarunkowane istnieniem korzystnych połączeń, zarówno tych drogowych, jak też lotniczych i morskich⁵⁹. M. Cabalski wysuwa hipotezę, iż to „przemysł stworzył narkomanię w Polsce”⁶⁰. Zdaniem autorki nie jest to jednak trafne sformułowanie, przemysł na pewno przyczynił się do rozwoju narkomanii w Polsce, ale twierdzenie, że ją stworzył, jest jednak zbyt daleko idące.

Marihuana, haszysz, heroina i kokaina napływają do nas niemalże z całego świata. Według najnowszych danych, nadal jednym z głównych kierunków przemytu polskiej amfetaminy są kraje skandynawskie. Ponadto wykształciła się nowa praktyka polegająca na udziale polskich obywateli – rezydentów, w tych krajach, w przemyśle narkotyków do Skandynawii, z pominięciem terytorium Polski (np. przemysł kokainy z Hiszpanii do Danii). W wyniku współdziałania Centralnego Biura Śledczego ze służbami krajów skandynawskich ujawniono, iż polskie grupy przestępcze w istotny sposób angażują się w przemysł polskiej amfetaminy właśnie tą drogą. Dostrzeżono także tendencję rekwizycji amfetaminy w postaci płynnej. Wybór skandynawskich szlaków przemytu podyktowany jest aspektami ekonomicznymi

57 Raport o bezpieczeństwie w Polsce z 2013 r., s. 145, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014) oraz Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2012 r., s. 152, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

58 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2013 r., s. 146, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

59 K. Laskowska, *Nielegalny handel...*, op. cit., s. 71.

60 M. Cabalski, op. cit., s. 176.

mi, zwłaszcza że cena amfetaminy na tamtejszym rynku jest wielokrotnie wyższa niż w pozostałych krajach UE⁶¹.

Tak jak w latach ubiegłych, odnotowano zwiększoną dostępność kokainy na nielegalnym rynku, która w coraz większej ilości trafia do Europy z Ameryki Południowej. Polska z kraju typowo tranzytowego staje się w ostatnich latach również jednym z odbiorców tego narkotyku. Polski przemysł polega także na imporcie narkotyków z grupy *cannabis*, czyli produkowanych z konopi innych niż włókniste. Przemycana marihuana trafia do Polski głównie z Holandii, Niemiec i Czech przede wszystkim w transporcie samochodowym. Narkotyki pochodzenia konopnego (marihuana, haszysz) są przemycane z Maroka przez terytorium Hiszpanii, Niemiec, Polski, Ukrainy, Białorusi, Litwy do Rosji. W tym miejscu po raz kolejny warto podkreślić aktywność grup kibicowskich w rozpowszechnianiu narkotyków przemycanych drogą lądową z Holandii i Belgii⁶².

Kompleksowe opracowanie i wyróżnienie wszystkich sposobów i technik przemytu z góry skazane jest na porażkę. Sposoby przemytu wciąż ewoluują. Przestępcy stosują bardzo różne techniki w celu przemycenia narkotyków, które najczęściej uzależnione są od postaci danego środka i jego ceny⁶³.

Przemycnicy korzystają głównie z pomocy kurierów⁶⁴, wykorzystując własne pojazdy czy też autobusy w ramach przewozu międzynarodowego. Używane są także samoloty, statki, jachty i pociągi⁶⁵. Z uwagi na otwartość granic, a przez to ograniczone kontrole graniczne, kamuflowanie narkotyków w konstrukcji pojazdu czy też w bagażu podręcznym stało się jedną z podstawowych metod przemytu. W tym celu wykorzystuje się specjalnie przygotowane do tego walizki⁶⁶.

W przypadku przemytu samolotem nierzadko w proceder zaangażowani są członkowie personelu pokładowego. Kolejny sposób sprowadza się do ukrycia narkotyków w bagażach i różnego rodzaju przedmiotach przewożonych przez osoby fizyczne. Narkotyki przewożone są także innymi metodami, np. w: artykułach spożywczych, środkach higieny osobistej, zabawkach, rzeźbach, książkach⁶⁷. Przemycane środki ukrywane są również w przesyłkach handlowych, jest to jedna z mniej ryzykownych metod przemytu, z uwagi na trudności w wykryciu. Korzystają z niej przede wszystkim międzynarodowe organizacje przestępcze. Omawiana

61 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2013 r., s. 144, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenia.html> (10.05.2014).

62 Ibidem.

63 K. Laskowska, *Nielegalny handel...*, op. cit., s. 75.

64 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2013 r., s. 144, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenia.html> (10.05.2014).

65 K. Laskowska, *Nielegalny handel...*, op. cit., s. 71.

66 Ibidem.

67 Ibidem.

metoda umożliwiła przemyt bardzo dużej ilości narkotyków, przysparzając jednorazowo bardzo wysokie zyski⁶⁸.

Narkotyki ukrywane są także w przesyłkach pocztowych. Podkreśla się, iż ta technika stosowana jest przez niewielkich przemysłników⁶⁹. Z najnowszych danych z roku 2013 wynika, że nawet przemyt środków farmaceutycznych z Chin przez Polskę do USA, Wielkiej Brytanii i Rosji odbywa się za pośrednictwem poczty⁷⁰.

Kolejna metoda dotyczy przemywania narkotyków na człowieku bądź w naturalnych zagłębieniach ludzkiego ciała. Narkotyki często chowane są w: prezerwatywach oraz palcach gumowych rękawic, a następnie połykane. Jednorazowo jednej osobie udaje się przemyć nawet ok. 2 kg połkniętego specyfiku⁷¹. Narkotyki zapakowane według wyżej wskazanej techniki ukrywane są także w pochwie i odbycie. Kurierzy chowają narkotyki również pod bielizną, w kamizelkach, pod bandażami pozwalającymi spreparować fikcję ciąży bądź garbu, we włosach, perukach, gipsach, paskach i obcasach obuwia⁷².

Jak wskazują dane z najnowszych raportów, w polskim narkobiznesie wykształciły się nowe formy przemytu. Należy tu wskazać na tworzenie przez przestępców laboratoriów wykorzystywanych do odzysku kokainy, która przemywana jest do Polski w formie ukrytej, jako kompleks chemiczny, z którego następnie uzyskuje się czystą postać narkotyku. Dzięki takim zabiegom wykrycie narkotyku staje się bardzo utrudnione⁷³.

Podsumowując przemyt narkotyków, należy przywołać dane z raportu Służby Celnej, zgodnie z którymi w 2013 roku ujawniono na granicy 437 kg narkotyków i 86 kg sterydów anabolicznych i farmaceutyków⁷⁴. Niezwykle niepokojący jest udział osób nieletnich w przemycie, co obrazują dane dotyczące ilości stwierdzonych przestępstw przemytu narkotyków przez nieletnich w latach 2010-2013.

68 Ibidem, s. 73-74.

69 A. Latka, R. Bajorek, *Narkotyki. Sposoby i metody przemywania. Poradnik dla funkcjonariuszy celnych*, Główny Urząd Cel, Warszawa 1993, s. 10-57. Cyt. za K. Laskowska, *Nielegalny handel...*, op. cit., s. 75.

70 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2013 r., s. 139, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

71 K. Laskowska, *Nielegalny handel...*, op. cit., s. 73.

72 Ibidem.

73 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2013 r., s. 144, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

74 Raport roczny Służby Celnej z 2013 r., s. 7, dostępny na oficjalnej stronie internetowej Służby Celnej: <http://www.mf.gov.pl/documents/764034/8659362/raportSC2014.pdf> (5.09.2014).

Tabela 2. Przemyt narkotyków przez nieletnich stwierdzony przez Policję w latach 2010-2013 z podziałem na poszczególne artykuły ustawy z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii⁷⁵

	2010	2011	2012	2013
Art. 55 ust. 1 i 2 – przemyt*	551	497	581	705
Art. 55 ust. 3 – przemyt znacznych ilości**	252	255	262	219

* art. 55. 1. Kto, wbrew przepisom ustawy, dokonuje przywozu, wywozu, przewozu, wewnątrzspółnotowego nabycia lub wewnątrzspółnotowej dostawy środków odurzających, substancji psychotropowych lub słomy makowej, podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności do lat 5. 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

** art. 55. 3. Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa w ust. 1, jest znaczna ilość środków odurzających, substancji psychotropowych lub słomy makowej albo czyn ten został popełniony w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, sprawca podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

Źródło: opracowanie własne, na podstawie informacji zamieszczonej w Raporcie o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2013 r., dostępnej pod adresem: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html>

Wśród stwierdzonych w roku 2013 przestępstw narkotykowych dowiedziono popełnienia 20 617 czynów karalnych przez nieletnich (o 8% mniej niż w roku 2012)⁷⁶. Z powyższych danych wynika, iż ilość przestępstw przemytniczych (na podst. art. 55 ust. 1 i 2) w 2013 roku wzrosła o 21,3% w stosunku do roku ubiegłego. W przypadku przemytu znacznych ilości odnotowano natomiast spadek na poziomie 16,4%.

Skalę zagrożenia przemytem potwierdzają wydarzenia, które miały miejsce w ostatnich latach w Polsce. W 2006 roku Służba Celna wraz z CBS i Europolem, a także służbami z 18 państw członkowskich UE oraz Rosji, Ukrainy, Białorusi i Mołdawii podjęła wyzwanie walki z przemytem ze Wschodu. Celem akcji było skonfiskowanie prekursorów służących do produkcji narkotyków syntetycznych. W efekcie w Budzisku zabezpieczono 530 litrów półproduktu do wytwarzania amfetaminy. Wartość zatrzymanego specyfiku na nielegalnym rynku sięgała ponad 500 tys. zł⁷⁷. Jednym z nowszych sukcesów polskiej Policji jest rozbięcie na przełomie 2010/2011 roku gangu narkotykowego trudniącego się przemytem amfetaminy w puszkach po konserwach do Wielkiej Brytanii. Ostatecznie sprawę zamknęto w 2014 roku, kiedy to ekstradowano do Polski lidera grupy. Warto podkreślić, iż czarnorynkowa wartość skonfiskowanego już na początku akcji towaru wynosiła ok. 100 tys. zł⁷⁸.

75 Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485).

76 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2013 r., s. 146, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

77 M. Cabalski, op. cit., s. 178.

78 Informacja dostępna na oficjalnej stronie Policji: <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/99077,Rozbita-grupa-zajmujaca-sie-przemylem-narkotykow-na-Wyspy-Brytyjskie.html> (11.10.2014).

W niniejszym opracowaniu podjęto próbę przedstawienia aktualnego obrazu przestępczości narkotykowej w Polsce. Reasumując, należy zaznaczyć, iż w porównaniu do lat ubiegłych w 2013 roku nie dostrzeżono istotnych zmian w narkotykowej przestępczości zorganizowanej w Polsce. W całej UE od lat panują stałe trendy przemytu, produkcji i podaży narkotyków, a rola naszego kraju nie ulega zmianie⁷⁹. Niewątpliwie omawiane zjawisko ma negatywny wpływ na społeczeństwo i zaburza jego prawidłowe funkcjonowanie.

Przestępczość narkotykowa jest szczególnym zagrożeniem, dlatego że stanowi podstawowy obszar działalności grup przestępczych. W zainteresowaniu CBŚ KGP (obecnie CBŚP) w 2013 roku znalazło się 275 grup narkotykowych⁸⁰. Należy podkreślić, że przestępczość narkotykowa jest najbardziej dochodowym obszarem działalności zorganizowanych struktur przestępczych. K. Laskowska nazywa ją nawet „trzonem przestępczości zorganizowanej”⁸¹. Przestępczość narkotykowa generuje horrendalne zyski dla środowisk przestępczych. Bardzo silnie skorelowane jest z nią zatem „pranie brudnych pieniędzy”, które stanowi realne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania państwa. Wpływa na niestabilność i niepewność obrotu gospodarczego. „Pranie brudnych pieniędzy” godzi nie tylko w prawidłowy obrót gospodarczy, ale i w społeczne poczucie sprawiedliwości. Zakładając, iż każdy prawowity obywatel inspirowany do posiadania dóbr materialnych, państwo powinno chronić społeczeństwo przed uczestnikami obrotu gospodarczego, których działalność naraża ich interesy na straty w wyniku nielegalnej działalności zorganizowanych grup przestępczych.

O skali zagrożenia przestępczością narkotykową świadczy fakt, iż przestępstwa związane z narkotykami popełniane są wszędzie. Pomimo że najpopularniejszym miejscem wybieranym przez przestępców jest ulica, to z przestępczością narkotykową możemy zetknąć się niemal wszędzie, np. w: budynku wymiaru sprawiedliwości, domu opieki społecznej, kościele, kaplicy, banku i na cmentarzu⁸². Otwarty katalog miejsc przestępstw narkotykowych świadczy o tym, że narkotyki są „wśród nas”, są bardzo łatwo dostępne.

Na szczególną uwagę zasługuje udział nieletnich w przestępczości narkotykowej, o czym świadczą przedstawione w opracowaniu statystyki. Młodzi ludzie są zarówno konsumentami, jak też dilerami i przemytnikami. Osoby młode są wyjątkowo podatne na wpływy środowiska, w tym przestępczego, a przecież narkoty-

79 Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2013 r., s. 145, dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> (10.05.2014).

80 Sprawozdanie z działalności Centralnego Biura Śledczego Komendy Głównej Policji za rok 2013, s. 3, dostępne na oficjalnej stronie internetowej Policji: <http://www.policja.pl> (11.10.2014).

81 K. Laskowska, *Obszary...*, op. cit., s. 121.

82 Informacja dostępna na oficjalnej stronie Policji: <http://statystyka.policja.pl/st/informacje/82014,Przestepstwa-narkotykowe-w-statystyce-policyjnej.html> (11.10.2014).

ki stanowią dla nich szczególnie zagrożenie. Nie należy zapominać, jak negatywne skutki związane są z zażywaniem narkotyków. Ma to swoje przełożenie na zdrowie fizyczne oraz psychiczne.

Współcześnie narkomania występuje we wszystkich środowiskach i warstwach społecznych, stała się ona także elementem trybu życia. Narkotyki stanowią ucieczkę od trudności dnia codziennego, powodując pozorne złudzenie podtrzymywania kondycji psychofizycznej i ułatwiając walkę ze stresem. Zażywanie narkotyków silnie koreluje z popełnianiem przestępstw kryminalnych, takich jak: wypadki drogowe, przemoc – szczególnie w rodzinie, rozboje, pobicia, kradzieże. Nierzadko skutkiem zażywania środków odurzających jest targnięcie się na własne życie.

Z uwagi na ogromne zagrożenie przestępczością narkotykową konieczne jest podejmowanie różnorodnych inicjatyw w celu jej przeciwdziałania, zarówno na poziomie krajowym, lokalnym, jak i międzynarodowym. Dlatego też w interesie wielu instytucji leży zwalczanie tego typu działalności. Zważywszy na ograniczenia objętościowe przyjęte w pracy, nie sposób poruszyć zagadnienia przeciwdziałania i zwalczania przestępczości związanej z narkotykami, ale należy zauważyć, że profilaktyka to ogromnie ważny element w systemie dbałości o bezpieczeństwo zdrowotne społeczeństwa, które musi być wspierane skuteczną polityką państwa.

Literatura

- Bielecki Z., Zwalczanie przestępczości narkotykowej w regionie państw Basenu Morza Bałtyckiego, „Policja” 2004, nr 1-2.
- Cabalski M., *Przestępczość narkotykowa w Polsce*, [w:] M. Jędrzejko (red.), *Narkomania spojrzenie wielowymiarowe*, Pułtusk – Warszawa 2009.
- Dudek D., Karnaś M., *Chemikalia i ich rola w nielegalnej produkcji narkotyków*, „Serwis Informacyjny Narkomania” 2003, nr 4.
- Krawczyk W., Dudek D., *Narkotyk z laboratorium*, „Serwis Informacyjny Narkomania” 2006, nr 1.
- Laskowska K., *Nielegalny handel narkotykami w Polsce*, Białystok 1999.
- Laskowska K., *Obszary działalności zorganizowanych struktur przestępczych w Polsce*, [w:] E.W. Pływaczewski (red.), *Przestępczość zorganizowana*, Warszawa 2011.
- Latka A., Bajorek R., *Narkotyki. Sposoby i metody przemycania. Poradnik dla funkcjonariuszy celnych*, Główny Urząd Cel, Warszawa 1993.
- Mądrzejowski W., *Przestępczość zorganizowana. System zwalczania*, Warszawa 2008.
- Pływaczewski E.W., *Przestępczość zorganizowana i wybrane problemy jej przeciwdziałania w Polsce*, [w:] W. Pływaczewski, J. Świerczewski (red.), *Policja polska wobec przestępczości zorganizowanej*, Szczytno 1997.
- Potakowski D., *Nielegalne laboratoria amfetaminy. Raport z badań*, „Przegląd Policyjny” 2004, nr 1-2.
- Rapacki A., *Przestępczość w Polsce po wstąpieniu do Unii Europejskiej (stan rzeczywisty, prognozy, kierunki, przeciwdziałania)*, [w:] E.W. Pływaczewski (red.), *Przestępczość zorganizowana. Świadek koronny. Terroryzm. W ujęciu praktycznym*, Kraków 2005.
- Serdakowski J., *Zorganizowana przestępczość narkotykowa w Polsce*, [w:] W. Pływaczewski, J. Świerczewski (red.), *Policja polska wobec przestępczości zorganizowanej*, Szczytno 1997.

Sprawozdanie z działalności Centralnego Biura Śledczego Komendy Głównej Policji za rok 2013, dostępne na oficjalnej stronie internetowej Policji: <http://www.policja.pl>

Źródła prawa

Ustawa z dnia 25 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485).

Źródła internetowe

Europejski Raport Narkotykowy z 2013 r., dostępny na stronie internetowej: http://www.emcdda.europa.eu/attachements.cfm/att_213154_PL_TDAT13001PLN2_rev.pdf

Informacja dostępna na oficjalnej stronie Policji: <http://statystyka.policja.pl/st/informacje/82014,Przestepstwa-narkotykowe-w-statystyce-policyjnej.html>

Informacja dostępna na oficjalnej stronie Policji: <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/99077,Rozbita-grupa-zajmujaca-sie-przemym-narkotykow-na-Wyspy-Brytyjskie.html>

Kolejne uderzenie w narkobiznes, informacja zamieszczona w dn. 21.10.2014 r. na oficjalnej stronie CBŚP, dostępna pod adresem: <http://cbsp.policja.pl/cbs/aktualnosci/104832,Kolejne-uderzenie-w-narkobiznes.html>

Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2009 r., dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html>

Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2011 r., dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html>

Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2012 r., dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html>

Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce z 2013 r., dostępny na oficjalnej stronie MSW: <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html>

Raport roczny Służby Celnej z 2013 r., dostępny na oficjalnej stronie internetowej Służby Celnej: <http://www.mf.gov.pl/documents/764034/8659362/raportSC2014.pdf>